

Krajevni praznik v Vrtovinu

V nedeljo 5. marca je bila organizirana proslava v počastitev praznika KS Vrtovin, ki je združen z praznovanjem dneva žena 8. marcem.

Proslava je bila organizirana v našem večnamenskem prostoru v Vrtovinu. Na proslavi so sodelovali praporaši, vrtovinski pevski zbor Vinograd, govornika sta bila predsednik KS Vrtovin g. Vili Brus in župan občine Ajdovščina g. Tadej Beočanin. Po koncu cvetja, občanke druženje

proslave so ženske dobile šopek narejen iz mimoz, starejše pa tudi nagelj. Za prijetno po končanem uradnem delu, so organizatorji poskrbeli tako, da so

vse prisotne postregli s primorsko joto in klobaso, ter dobro domačo kapljico. Namen praznovanja KS Vrtovin, je v nagovoru podal, predsednik KS Vrtovin Vili Brus.

Nagovor:

Proslava ob prazniku krajevne skupnosti Vrtovin je mimo. Praznik katerega se praznuje od leta 1954 v spomin na zverinstva fašistične Italije nad Vrtovinom, ko so Italijani zaprli in internirali kar 37 vrtovinskih žensk in 12 moških. Nekatere in nekateri se niso nikoli vrnili domov. Kratek povzetek zgodovine : "prispevek Vrtovina med NOB je bil velik. Odločilna in prevladujoča politična dejavnost med drugo svetovno vojno je bila organizirana s strani OF in tej je bila privržena večina vrtovinskega prebivalstva. V partizane se je vključilo 99 domačinov, 23 se jih je vključilo že pred kapitulacijo Italije, 55 po njej, 21 pa je bilo borcev prekomorskih brigad. Vojni davek je terjal življenja 28.

vaščanov. Od teh je bilo: 17 padlih partizanov, 10 je bilo žrtev nemškega nasilja, ena ženska je umrla v taborišču Auschwitz. Velika je bila tudi vojna škoda." Kraj torej, ki ve, kaj je vojna in kaj je okupatorska agresija. Morda prav zato na hribu nad njo, to je na Svetem Pavlu ponosno stoji cerkvena zgrajena septembra 1945 (tri mesece po vojni torej) in v kateri so v marmornih ploščah vklesana imena VSEH padlih in ubitih v tem delu Vipavske doline, ne glede na to, na kateri strani so bili. Tule so ljudje zmogli narediti spravo le nekaj mesecev po končani vojni tako kot nikjer drugje v Sloveniji. Mimogrede: cerkvena je bila pred tremi leti v celoti prenovljena in dozidan ji je bil tudi zvonik, kjer zveni zvon, ki ga lahko imenujemo zvon sprave - zvon zedinjene Slovenije

Čestitke Vrtovinu za njegov krajevni praznik in čestitke Vrtovinu za njegovo zgodovino, na katero so lahko ponosni.

Po tem uvodnem govoru je bila beseda podana g. županu

Nagovor župana Tadeja Beočanina ob prazniku KS Vrtovin:

Spoštovane Vrtovinke in Vrtovinci, dragi gostje!

Med drugo svetovno vojno, na pragu pomladi leta 1943, so prebivalci Vrtovina doživeli enega najbolj tragičnih dogodkov v zgodovini vasi. Italijanska soldateska se je znesla nad vašo vasjo in njenimi prebivalci. 37 žensk in 12 moških je moralo v pregnanstvo, na srečo se jih je večina vrnila na svoje domove. Toda preživeli so kalvarijo, ki se je očitno globoko vtisnila v kolektivno zavest vasi, zato je prav, da dogodke ohranimo v zgodovinskem spominu, pa čeprav je od takrat preteklo že skoraj tri

četrt stoletja.

Tudi sicer ima Vrtovin pestro zgodovino, ki ste jo zelo podrobno raziskali in jo tudi zanamcem zapustili v knjižni obliki ob tisočletnici prve omembe vasi. Iz nje izvemo marsikaj zanimivega in nam ob tem postane jasno, zakaj ostali dojemamo Vrtovin kot krajevno skupnost s posebnim karakterjem.

Najbrž je bila vas poseljena že v pradavnini, vaši predniki pa poselitve prav na tem mestu niso izbrali naključno, saj ima Vrtovin imenitno lego, varno vgnezdjeno v zavetje in preksončje čavenskega masiva. Dovolj rodovitne nanose zemlje so s pridom izkoriščale generacije vrtovinskih kmetov, očitno že v rimskih časih. Težko bi temu terasastemu pobočju

dali drugačno ime kot vrt, kar nakazuje tako latinsko kot slovensko ime kraja.

Bogati vodni viri so v preteklosti omogočali razvoj obrtnih dejavnosti, delovalo je po več mlinov in žag, celo fužine, živahna je bila trgovina. Čeprav si danes večina prebivalcev služi kruh izven domačega kraja, pa se lesarska in mlinarska tradicija nadaljujeta, močno so zastopane tudi gradbene storitve, kar tudi priča o vitalnosti Vrtovina.

To pa še ni vse – mesto z vsemi potrebnimi oskrbnimi funkcijami vam je na doseg roke – Vrtovin lahko torej živi idilično vaško življenje, umirjeno, sredi narave, medtem ko lahko od mesta poberte samo najboljše oziroma kar potrebujete.

Seveda pa ima tako razpotegnjeno naselje tudi več težav pri urejanju cest in komunalne infrastrukture. Občina Ajdovščina si seveda prizadeva, da bi se podeželje enakomerno razvijalo in za to namenja po milijon evrov letno. Vendar so v prednosti sredine z bolj ambicioznimi načrti, saj zasledujemo tudi razvojne cilje, da bi lahko imeli krajani tudi priložnost za dodaten zaslužek. Vrtovin z rimsko, tehnično in kulturno dediščino ter v kombinaciji s pestro sezonsko gastronomsko ponudbo te možnosti vsekakor ima in želim si, da bi svojo priložnost v panogi turizma zaznalo čim več domačinov. Za takšne pobude bo imela občina vedno odprta vrata.

H kakovosti življenja na vasi pa veliko pripomore tudi družabno življenje, ki ga v primeru Vrtovina oblikujejo zelo aktivna društva in skupine. S tem živahnim delovanjem bogati tudi družabni utrip celotne občine. Vrtovinke in Vrtovinci ste svojo aktivnost in pogled v prihodnost lani dokazali tudi z uspešnim sodelovanjem v projektu participativnega proračuna občine. Pohvaliti moram tudi vodstvo krajevne skupnosti, ki je eno aktivnejših v občini.

Vsem Vrtovinkam in Vrtovincem čestitam ob krajevnem prazniku, vsem gostom pa želim, da bi se v Vrtovinu dobro počutili. Zahvaljujem se organizatorjem, ki spomin na sicer žalostne dni iz preteklosti usmerjajo v ustvarjalnost, druženje in veselje.

Srečno in čestitke za praznik!